

De boetprocessie

Echt waar gebeurd! Ik schat veertig jaar geleden. In volle zomertijd op een zaterdagavond was ik, na een optreden op 't humorfestival van Heist, nogal wat collega's tegen 't lijf gelopen, onder andere twee Hollandse cabaretiers, twee taalvirtuozen, nl. de jonge Ivo Dewijs en de al wat oudere (en nu al heel oude) Doctorandus P. 't Was daar hartstikke leuk...zeg maar "stief geestig". Ik ben, zoals gewoonlijk, na afloop niet blijven plakken. "Dag mensen, het ga jullie goed, goede nachtrust en veilige terugreis morgen naar Amsterdam... tot we mekaar ooit nog eens terugzien"!

Ik kon niet vermoeden dat het zo vlug zou geschieden, 's Anderendaags, de laatste zondag van juli, wat is er te doen in Veurne... Boetprocessie! Een overblijfsel van de zeer katholieke Spaanse tijd. Al de vrij-denkende protestanten van de Westhoek waren al lang naar Holland gevlucht. Een oerkatholieke boetprocessie in Veurne bijgod, heel stichtelijk straattoneel van 't zuiverste water. Drie-vier kolossale boerepaarden op kop trekken de processie op gang. Dan volgen Adam en Eva en de oude patriarchen tot aan 't stalleke van Betlehem en dan krijgen we heel de waarachtige historie van OnsHere, allemaal levensecht uitgebeeld volgens onze katholieke traditie. De farizeeërs voeren heftige disputen met Pontius Pilatus in 't zuiverste plat Veurn's dialect. Er wordt gezongen, daar schallen de bazuinen, daar wordt met bloemen gestrooid, daar heb je waarempel OnsHere hemzelf die vlak voor uw ogen neervalt onder zijn zwaar houten kruis, waarna de Romeinse soldaten woest tekeer gaan. Waarlijk een aandoenlijk spektakel voor de simpele lieden, die er ieder jaar opnieuw heel hun geloof uitgebeeld en bevestigd zien. Die processie is zaligmakend. Kijk, daar zijn ze...de beroemde boetelingen, de penitenten. Hoeveel? 'k Heb ze nooit geteld. Heel veel in alle geval, een hele straat vol. God mag weten waar ze ieder jaar weer allemaal vandaan komen, 't Schijnt dat daar van alle soorten volk tussen zit. De meesten zijn geschoeid, maar hier en daar zie je een heel grote zondaar barvoets over de hobbelige kasseien lopen. Allen hebben een identieke ruwe bruine pij rond het lijf, het hoofd ook helemaal bedekt door een al even grauwe stof.

Allemaal dragen ze zo'n houten kruis. Hier zijn de middeleeuwen nog niet voorbij. Tot slot komen de priesters ("het geestelijk" zeiden ze vroeger), en als 't even kan hebben ze een purperen monseigneur gevonden die het heilig sacrament draagt onder de baldakijn. Voorwaar ook een zware klus op een gloeiend hete zondagnamiddag in volle zomer. Geen compassie asteblijf, "het geestelijk" mag ook wel ne keer boete doen.

Precies nu gebeurde het! Als eenmaal de priesterschare voorbij is, sluiten de vrome gelovigen zich aan bij de processie, alsof ze willen zeggen...ja, zo is het en niet anders...we zijn helemaal akkoord met wat hier verteld en

uitgebeeld is. Wie stapt daar heel devoot vooraan achter 't heilig sakrament.-Ivo Dewijs en doktorandus Pee. Jawel! Gisterenavond nog de lolbroeken op 't humorfestival in Heist om de vakantiegangers te amuseren en een goeie twaalf uur later, fris uitgeslapen, stappen ze diep gelovig mee in de boetprocessie. Ik ben ze gevolgd tot op de markt van Veurne, waar de processie tenslotte ontbindt en de kermismolens daverend in gang schieten. "Heren, wat fantastisch dat jullie naar hier gekomen zijn en de trots, de roem van Veurne gezien hebben. " Nou nou" alzo sprak Doktorandus Pee "Ik meen dat we vandaag bij de wortels van het vlaams kabaret gekomen zijn". Wat waren die beide heren verrukt om wat ze hier gezien hadden. Dat is onbestaande in hun strenge calvinistische wereld. Geen kaarsjes en wierook alginder, zeker geen boetprocessie. Dat leeft hier dus nog.

't Is ruim veertig jaar geleden en de processie is er nog altijd, 'k Heb ze na die fameuze keer nooit meer terug gezien. Die laatste zondag van juli blijf ik thuis en 'k vind altijd wel een geschikt boek om te lezen terwijl de boetelingen in ijzige stilte door de straten trekken. Gerard Reve is heel geschikt in die dagen. "Wat de kerk van Rome ons leert moet je ernstig nemen" schrijft hij "maar nooit letterlijk"! Als we dat geloven, dan zijn we al op de goeie weg.

Willem Vermandere